

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ
חברה מנהלת

דוחות כספיים ביניים
ליום 31 במרס 2022
בלתי מבוקרים

עתודות - קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

חברה מנהלת

דוחות כספיים ביניים ליום 31 במרס, 2022

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח סקירה של רואה החשבון המבקר
3	דוחות על המצב הכספי
4	דוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
5	דוחות על השינויים בהון
6	דוחות על תזרימי המזומנים
7-14	באורים לדוחות הכספיים ביניים

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - החברה), הכולל את הדוח על המצב הכספי התמציתי ליום 31 במרס, 2022 ואת הדוחות התמציתיים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" כפי שאומץ על ידי הממונה על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ובהתאם לדרישות הגילוי וההנחיות שנקבעו על ידו, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה (ישראל) 2410 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מברורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומימוש ניהול סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34, כפי שאומץ על ידי הממונה על רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון ובהתאם לדרישות הגילוי וההנחיות שאומצו על ידו, בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה - 2005.

פסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 6 לדוחות הכספיים ביניים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

ליום 31 בדצמבר 2021 מבוקר	ליום 31 במרס	
	2021	2022
	בלתי מבוקר אלפי ש"ח	
4	6	3
241	222	241
324	370	306
248	339	218
2,387	953	737
-	-	387
110	46	-
17,216	15,616	18,387
21,694	19,253	19,644
38,910	34,869	38,031
7,334	5,564	8,367
49,558	42,369	48,290
8,000	8,000	8,000
3,138	1,741	2,386
23,587	20,789	24,713
34,725	30,530	35,099
1,397	398	998
241	222	241
244	341	214
587	254	-
3,438	3,273	3,989
8,926	7,351	7,749
14,833	11,839	13,191
49,558	42,369	48,290

נכסים:
נכסים בלתי מוחשיים
נכסים בגין הטבות לעובדים
רכוש קבוע
נכס זכות שימוש
עתודות קרן פנסיה
נכסי מיסים שוטפים
חייבים ויתרות חובה
השקעות פיננסיות:
אג"ח ממשלתי
קרנות סל
סך הכל השקעות פיננסיות
מזומנים ושווי מזומנים

סך כל הנכסים

הון:
הון מניות
קרנות הון
עודפים
סך כל ההון

התחייבויות:
התחייבות בגין מסים נדחים
התחייבויות בשל הטבות לעובדים
התחייבות בגין חכירה
התחייבות בגין מסים שוטפים
זכאים ויתרות זכות
זכאים בגין דמי טיפול
סך כל ההתחייבויות
סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

מנשה מאירי מנהל כספים	שלום בן עיון מנהל כללי	דורון סט יו"ר הדירקטוריון	25 במאי, 2022 תאריך אישור הדוחות הכספיים
--------------------------	---------------------------	------------------------------	---

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס		
	2021	2022	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
51,707	12,144	12,937	הכנסות מדמי ניהול מקרן פנסיה, נטו
453	66	476	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
52,160	12,210	13,413	סך כל ההכנסות
31,653	7,351	7,749	דמי טיפול ועמלות
15,085	3,684	3,904	הוצאות הנהלה וכלליות
1	2	3	הוצאות מימון
46,739	11,037	11,656	סך כל ההוצאות
5,421	1,173	1,757	רווח לפני מסים על ההכנסה
1,853	403	631	מסים על ההכנסה
3,568	770	1,126	רווח לתקופה
			רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה:
			סכומים שישווגו או המסווגים מחדש לרווח או הפסד
			בהתקיים תנאים ספציפיים:
2,753	630	(1,143)	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
(941)	(215)	391	הטבת מס (מסים על הכנסה) המתייחסים לנכסים פיננסיים זמינים למכירה
1,812	415	(752)	סה"כ רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר שישווגו מחדש לאחר מכן לרווח או הפסד
5,380	1,185	374	סך הכל רווח כולל לתקופה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

סה"כ הון	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	הון מניית	
34,725	23,587	3,138	8,000	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2022 (מבוקר)</u>
1,126	1,126	-	-	רווח לתקופה
(1,143)	-	(1,143)	-	רכיבים של הפסד כולל אחר לתקופה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
391	-	391	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של הפסד כולל אחר
(752)	-	(752)	-	סך הכל הפסד כולל אחר לתקופה, נטו ממס
374	1,126	(752)	-	סך הכל רווח (הפסד) כולל לתקופה
35,099	24,713	2,386	8,000	<u>יתרה ליום 31 במרס, 2022 (בלתי מבוקר)</u>
29,345	20,019	1,326	8,000	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2021 (מבוקר)</u>
770	770	-	-	רווח לתקופה
630	-	630	-	רכיבים של רווח כולל אחר לתקופה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(215)	-	(215)	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
415	-	415	-	סך הכל רווח כולל אחר לתקופה, נטו ממס
1,185	770	415	-	סך הכל רווח כולל לתקופה
30,530	20,789	1,741	8,000	<u>יתרה ליום 31 במרס, 2021 (בלתי מבוקר)</u>
29,345	20,019	1,326	8,000	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2021</u>
3,568	3,568	-	-	רווח נקי
2,753	-	2,753	-	רכיבים של רווח כולל אחר לתקופה: שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(941)	-	(941)	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
1,812	-	1,812	-	סך הכל רווח כולל אחר, נטו ממס
5,380	3,568	1,812	-	סך הכל רווח כולל
34,725	23,587	3,138	8,000	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2021</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס	
	2021	2022
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח לתקופה

3,568	770	1,126
-------	-----	-------

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:

רווחים מהשקעות נטו, והכנסות מימון

פחת והפחתות בגין רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים

הוצאות מסים על ההכנסה

(453)	(66)	(476)
255	69	64
1,853	403	631
1,655	406	219

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:

שינוי בחיובים ויתרות חובה

שינוי בעתודות קרן פנסיה

שינוי בזכאים ויתרות זכות

שינוי בזכאים בגין דמי טיפול

(66)	(2)	110
(1,950)	(516)	1,650
211	142	518
596	(979)	(1,177)
(1,209)	(1,355)	1,101

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:

ריבית שהתקבלה

מסים ששולמו

336	18	66
(1,052)	(211)	(1,614)
(716)	(193)	(1,548)

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (שימשו לפעילות) שוטפת

3,298	(372)	898
-------	-------	-----

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

רכישת רכוש קבוע

תמורה (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות

מזומנים נטו שנבעו (שימשו) לפעילות השקעה

עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

(104)	(57)	(13)
(3,251)	(1,398)	148
(3,355)	(1,455)	135
(57)	(1,827)	1,033
7,391	7,391	7,334
7,334	5,564	8,367

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים.

באור 1: - כללי

- א. עתודות- קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - החברה) הינה בעלת רשיון מבטוח בענף בטוח פנסיה ועוסקת בניהול קרן פנסיה ותיקה, עתודות קרן פנסיה לשכירים ועצמאיים בע"מ (להלן - הקרן), שהינה קרן ותיקה מאוזנת.
- ב. החברה הינה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל. כתובת החברה: רחוב מיטב 11 תל אביב.
- ג. מניות החברה מוחזקות בחלקים שווים על-ידי כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן - כלל ביטוח) ועל-ידי ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ (להלן - ביטוח חקלאי).
- ד. קרן הפנסיה שבניהול החברה - נכסיה והתחייבויותיה של קרן הפנסיה מנוהלים על פי הוראות החוק, בנפרד מחשבונית החברה. עמית הקרן נושאים בתשואות והסיכונים בהתאם למגבלות הקבועות בדין ובתקנון הקרן. לפיכך לא נכללו הנכסים וההתחייבויות ותוצאות הפעילות של קרן הפנסיה בדוחות הכספיים של החברה.
- ה. להלן פירוט בדבר כרית הבטחון והגרעון האקטוארי בקרן הפנסיה:

כרית הביטחון

על מנת להגן על עמיתי וגמלאי הקרנות שבהסדר מפני תנודתיות בתשואות ובהתאם להמלצות ועדת "ברנע" מחודש אוגוסט 2011, לפיהן כרית הביטחון תשמש לצורך כיסוי גרעון הקרנות הוותיקות שבהסדר, הנובע מירידה בעקום הריבית על פיו מחושבות התחייבויות הקרן לעמיתה, הוענקה כרית הביטחון לקרנות הוותיקות שבהסדר בלבד. בעקבות עתירה לבג"ץ שהוגשה באפריל 2011 על ידי הקרן ועותרים נוספים כנגד שר האוצר ואח', בטענה לאפליית הקרנות הוותיקות שאינן בהסדר ("הקרנות הוותיקות"), התנהל משא ומתן בין החברות המנהלות של הקרנות הוותיקות לבין הממונה. ביולי 2012 הודיע משרד האוצר כי בכונתו להוביל שינוי חקיקה במסגרתו תינתן כרית בטחון לקרנות הוותיקות, בסכום כולל של 2.5 מיליארד ש"ח בכפוף לתנאים שנקבעו על ידו, וביניהם תיקון תקנוני הקרנות באופן בו תבוצע הפחתת זכויות. הממונה על רשות שוק ההון והממונה על אגף התקציבים באוצר לאחר מו"מ ממושך, אישרו את המתאר להחלת כרית הביטחון במכתב מיום 2 ביולי 2012. בהתאם כתנאי להכללתה במסגרת כרית הביטחון לקרנות הוותיקות, תוקן בשנת 2012 תקנון הקרן. התיקון נכנס לתוקף בשנת 2013 והחברה פעלה בהתאם למתווה שאושר במכתבם של ראש אגף התקציבים באוצר וראש רשות שוק ההון מיום 2 ביולי, 2012. בחדש ינואר 2017 עבר בכנסת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(תיקון מס' 33), התשע"ז-2017, ס"ח 342, (להלן: "חוק כרית הביטחון") במסגרתו עוגנה בחקיקה ראשית כרית הביטחון האמורה לעיל.

גרעון אקטוארי במהלך תקופת הדוח

תקנון הקרן קובע כי "מדי שנה יערוך אקטואר הקרן מאזן אקטוארי לקרן. אם יצביע המאזן האקטוארי השנתי על גרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות העולה על 5% מסך כל ההתחייבויות הצבורות בקרן באותה שנה, תאזן הקרן על-ידי הקטנת הזכויות הפנסיוניות לעמיתים והפנסיונרים בקרן בגובה מלוא הגרעון האקטוארי. בנוסף, אם יצביע המאזן האקטוארי השנתי על גרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות העולה על 3% מסך כל ההתחייבויות הצבורות בקרן במשך שלוש שנים רצופות, תאזן הקרן על ידי הקטנת הזכויות הפנסיוניות לעמיתים והפנסיונרים בקרן בגובה מלוא הגרעון האקטוארי."

יצויין כי, גם ביחס לקבוצות עמיתים, מבצעת הקרן מאזן אקטוארי שנתי ואיזון אקטוארי כאמור ברמת כל קבוצה. במקרה בו קיים עודף בגין זכויות צבורות אשר עולה על 5% ובכפוף לאישורו של הממונה, יוגדלו הזכויות הפנסיוניות לעמיתים והפנסיונרים בקבוצה הרלבנטית בגין ההפרש בין שיעור העודף ל-5%. נכון ליום 31 במרס, 2022 לקרן גרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות לכלל עמיתי הקרן בגובה של כ- 759 מיליוני ש"ח (גרעון בסך של 1,278 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021) וגרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות ועתידיות בגובה של כ- 1,306 מיליוני ש"ח (גרעון בסך של כ-2,015 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2021) לפני הכללת כרית הביטחון. כעולה מחוק כרית הביטחון.

עד למועד הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2021, (ראה דיון מול רשות שוק ההון להלן), בהתאם להערכות החברה, בהתבסס על יועציה החיצוניים, ובשל היעדר הוראות ברורות לעניין אופן חישוב "מגבלת כרית הביטחון", כמובנה בסעיף 78 כב (ג) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון מס' 33), התשע"ז – 2017 (המושפעת אף מאופן רישום עודפים אקטואריים של קבוצות מסוימות במאזן האקטוארי) ולעניין אופן הקצאת "כרית הביטחון" בין קבוצות העמיתים השונות בקרן, החליטה הנהלת הקרן על אופן חישוב "מגבלת כרית הביטחון" ואופן השימוש במנגנון "כרית הביטחון" לכיסוי הגרעון הצבור בכלל הקרן והקבוצות.

ביום 2 במרס, 2022 התקבלה בחברה תשובה מרשות שוק ההון בתגובה לבקשת החברה לאישור חלוקת עודף או גרעון אקטוארי לשנת 2020. תשובת רשות שוק ההון (להלן "הנחיית הרשות") הינה כי לאחר שנבחנה בקשת החברה ולאחר הצגת מכלול הדברים ועיון בחוות דעת בנושא שהועברה על ידי החברה, לא נמצאו ביסוס ו/או תימוכין בהוראות הדין לשיטה בה החברה מבקשת לפעול לייחוס כרית הביטחון בהתייחס לגרעון הקיים בכל בועה, חלף בחינה האם קיים גרעון בקרן כולה הנובע משינוי בעקום הריבית ולפיכך, לא נמצא מקום להיעתר לבקשת החברה לייחוס כרית הביטחון.

ביום 24 למרס, 2022, ובהמשך להנחיית הרשות המתוארת לעיל, התקבלה הבהרה מרשות שוק ההון ("ההבהרה"), המבהירה כי בהמשך לאמור במכתבם שבסימוכין מבהירה הרשות כי בהתאם להוראות הדין גובה כרית הביטחון יקבע בהתייחס לגירעון הקיים בקרן כולה ולא בהתייחס לבעות האקטואריות הקיימות בקרן בהן קיים גרעון אקטוארי בלבד (להלן – "גובה כרית הביטחון"). עם זאת, נוכח העובדה כי לא קיימות כיום הנחיות לעניין אופן ייחוס גובה כרית הביטחון בין הבעות האקטואריות הקיימות בקרן ונוכח העובדה כי נושא זה נמצא בימים אלו בבחינה, אין באמור בהנחיית הרשות כדי להביע את עמדת הרשות לעניין אופן ייחוס גובה כרית הביטחון בין הבעות. יובהר כי אין באמור כדי לשלול או לגרוע מסמכות הרשות ליתן בעתיד הוראות אחרות בעניין זה ועל הקרן יהיה לפעול לפיהן.

המשמעות המעשית של הנחיית הרשות הינה כי ניתן להשתמש בכרית הביטחון עד לגובה הגרעונות נטו. כלומר, כלל הגרעונות של כל הבעות שבגרעון בקיזוז כלל העודפים של כל הבעות בעודף בקרן, וזאת בניגוד לעמדת החברה ויועציה החיצוניים לפיה גובה הכרית המקסימלי הינו גובה הגרעונות ברוטו ללא קיזוז העודפים. נציין כי חישוב הכרית על פי הנחיית הרשות מקטין משמעותית את גובה הכרית הפנויה לכיסוי גרעונות הנובעים משינוי בעקום הריבית ואף מביא להקטנת הזכויות הפנסיוניות של חלק מהעמיתים וכן להקטנת תשלומי פנסיה לחלק מהפנסיונרים בקרן כפי שיפורט להלן. בתאריך 13 באפריל, 2022 פנתה החברה לרשות והעבירה חוות דעת משפטית ואקטוארית התומכות בעמדתה לצורך אימוץ גישת החברה בסוגיות האמורות לעיל. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים טרם התקבלה תגובת הרשות.

החל מהדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר, 2021 מחושבת מגבלת כרית הביטחון בדוחות הכספיים בהתאם להנחיית הרשות. אופן ייחוס כרית הביטחון בין הקבוצות השונות מבוצע, בהעדר הוראות ברורות בחקיקה ובהעדר הנחייה של רשות שוק ההון כאמור, בהתאם לעמדת יועציה החיצוניים של הקרן. דהיינו, באופן ייחסי לגובה כרית הביטחון המחושב לכל בועה אקטוארית בנפרד ועד לסכום הגירעון לכל קבוצה. הייחוס של כרית הביטחון בין הבעות האקטואריות מתעדכן בכל תקופת דיווח.

מבדיקה שערכה החברה, הנחיית הרשות, לו הייתה מיושמת בדוחות הכספיים של השנים 2019 ו-2020, לא הייתה גורמת לחלוקת גרעון לעמיתים במסלול ותיקה (שאינם במסלול קבוצה) ולעמיתים במסלול רבעון (שאינם במסלול קבוצה) ואף לא היתה גורמת לחלוקת גרעון בחלק הארי של הקבוצות האחרות. עוד יצוין, כי לאור הנחייה נוספת של רשות שוק ההון, עודפים אקטואריים מוצגים בדוח זה כחלק מעודף/גרעון אקטוארי ולא כהתחייבות כפי שהוצגו בדוחות הרבעוניים לשנת 2021.

נכון ליום 31 במרס, 2022 גובה התקרה השקלית של "כרית הביטחון", בהתאם להנחיית רשות שוק ההון שיושמה בדוח כספי זה, ובתוספת ריבית בגובה 3.48% לשנה והצמדה למדד מדצמבר 2011 הינו כ- 873 מיליוני ש"ח. בהתאם להערכת אקטואר הקרן, חישוב שוויה של "כרית הביטחון" לפי הנחיית הרשות כאמור ובהתאם לצפי מועד קבלתה העתידי ומהוון ליום 31 במרס, 2022 לפי וקטור הריביות, ולאור מגבלת כרית הביטחון כפי שחושבה על פי הנחיית רשות שוק ההון, הינו כ- 1,302 מיליוני ש"ח (כ- 759 מיליוני ש"ח בגין הזכויות הצבורות). נציין כי לפי הנחיית הרשות כאמור לעיל גרעון הקרן המוצג בדוחות מתאר גרעון מצרפי הלוקח בחשבון הן את הגרעונות והן את העודפים של הבעות השונות הקיימות בקרן וזאת כאמור בהתאם לעמדת רשות שוק ההון.

בנוסף, יצוין כי נכון ליום 31 במרס, 2022:

הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות ועתידיות לעמיתים במסלול ותיקה (שאינם במסלול קבוצה) הינו בגובה של כ- 1,605 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 591 מיליוני ש"ח המהווה כ- 6.2% מסך ההתחייבויות הצבורות והעתידיות (גרעון בסך של כ- 587 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021). הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות ועתידיות לעמיתים במסלול רבעון (שאינם במסלול קבוצה) הינו בגובה של כ- 386 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 142 מיליוני ש"ח, המהווה כ- 6.2% מסך ההתחייבויות הצבורות והעתידיות (גרעון בסך של כ- 124 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021).

הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות בלבד לעמיתים במסלול ותיקה (שאינם במסלול קבוצה) הינו בגובה של כ- 1,234 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 631 מיליוני ש"ח המהווה כ- 7.7% מסך ההתחייבויות (גרעון בסך של כ- 626 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021). הגרעון האקטוארי ברוטו בגין זכויות צבורות בלבד לעמיתים במסלול רבעון (שאינם במסלול קבוצה) הינו בגובה של כ- 291 מיליוני ש"ח, ולאחר הכללת כרית הביטחון עומד הגרעון על סכום של כ- 149 מיליוני ש"ח המהווה כ- 7.7% מסך ההתחייבויות (גרעון בסך של כ- 134 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2021). לאור האמור לעיל, ובהמשך לגרעונות העמיתים כפי מתואר בדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2021, יש להקטין את הזכויות הפנסיוניות של חלק מהעמיתים ואף להקטין תשלומי פנסיה לחלק מהפנסיונרים בקרן.

עוד יצוין כי הגם שישנו עודף אקטוארי מצרפי בקבוצות, ישנן מספר קבוצות הן במסלול ותיקה והן במסלול רבעון הנמצאות בגרעון אקטוארי בגין זכויות צבורות ו/או בגין זכויות צבורות ועתידיות ולחלקן עולה הגירעון בגין זכויות צבורות על הרף המחייב הקטנת זכויות ובהתאם יופחתו זכויותיהן הפנסיות ואף יופחתו תשלומי הפנסיה.

להלן נתוני העודפים והגרעונות ברוטו בגין זכויות צבורות וזכויות צבורות ועתידיות:

ליום 31 בדצמבר 2021			ליום 31 במרס, 2022			
גרעון נטו	גרעון אקטוארי	עודף אקטוארי	גרעון נטו	גרעון אקטוארי	עודף אקטוארי	
(1,278)	(2,058)	780	(759)	(1,525)	766	זכויות צבורות
(2,015)	(2,754)	739	(1,306)	(1,990)	684	זכויות צבורות ועתידיות

יודגש, כי כאמור הנהלת הקרן פנתה לרשות על מנת להסביר שוב את עמדתה בנושא בטרם ביצוע הפחתת הזכויות האמורה לעיל. נכון למועד החתימה על דוחות אלו עמדת הרשות טרם נתקבלה לפנייה זו. הנהלת הקרן פועלת לקדם עמדתה מול הרשות מוקדם ככל שניתן.

הדוחות הכספיים ביניים ליום 31 במרס, 2022 נערכו והוצגו בהתאם לעמדת הרשות, אך באופן המשקף את העובדה שהפחתת הזכויות, הנובעת מיישומה, טרם בוצעה. יובהר כי לו הייתה מבוצעת הפחתת זכויות בפועל בקרן למועד הדוחות הכספיים, סך ההתחייבויות הפנסיוניות היה קטן מסכום של 18,447,324 אלפי ₪ לסכום של 17,920,359 אלפי ₪ והסיוע הממשלתי בגין כרית הביטחון היה קטן מסך של 1,301,821 אלפי ₪ לסך של 551,516 אלפי ₪.

עמדת רשות שוק ההון הני"ל, קרי, חישוב גובה תקרת כרית הביטחון בהתאם לגרעון המחושב לאחר קיזוז עודפים מול גרעונות בקבוצות השונות, עלולה לגרום לסדרה של הפחתות זכויות בשנים הקרובות, שלאחריהן תאווין, ולמצער תצומצם באופן מהותי, ההגנה של כרית הביטחון. נבהיר, יישום עמדת הרשות מוביל (בשל הקיזוז האמור) לסדרת אירועים צפויים: המיידים שבהם - הקטנת כרית הביטחון שניתנת לניצול, שגורם לחלוקת גרעונות לעמיתים; בדוחות הכספיים השנתיים הבאים - כאשר תחושב מחדש תקרת כרית הביטחון (ובהנחה תיאורטית ששום דבר אחר לא קרה במהלך אותה שנה) תפחת שוב תקרת כרית הביטחון, שכן הקבוצות העודפיות יוותרו בעודף ואילו הגירעון של הקבוצות בגירעון יפחת, לאור החלוקה שבוצעה בשנה הקודמת. כתוצאה מהאמור תפחת גם הכרית שניתנת לניצול, והקרן תצטרך לבצע חלוקה נוספת של גירעון, וחוזר חלילה בשנים שלאחר מכן. הבעיה האמורה תתעצם ככל שרשות שוק ההון תמשיך בהימנעותה מלאשר חלוקת עודפים בקבוצות שבעודף.

המידע בכל הקשור להשלכות עמדת הרשות האמור הינו מידע המבוסס על הערכות החברה, נכון למועד פרסום הדוח. ההשלכות בפועל עשויות להיות שונות מאלו שנחזו, וזאת בין היתר, כתוצאה ממצב העודף/גירעון בכל קבוצה, שינויים בעקום הריבית והחלטות רשות שוק ההון.

יצוין כי בהעדר הוראות רגולטוריות בדבר אופן שיוך כרית הביטחון ובהעדר הנחיות של רשות שוק ההון בעניין זה, מבוסס אופן שיוך כרית הביטחון על החלטת הנהלת הקרן בהתבסס על יועציה החיצוניים. אין וודאות כי עמדת החברה כאמור תתקבל על ידי רשות שוק ההון אם וכאשר זו תפרסם הנחיותיה לאופן שיוך כרית הביטחון. בהתאם, עשוי להשתנות גובה הכרית המוקצה לכל קבוצה בקרן ועשוי להשתנות גובה הגירעון של קבוצות שונות. החברה אינה יכולה להעריך בשלב זה את ההשלכות של החלטת הרשות, אם וככל ותהיה שונה מהחלטת הנהלת הקרן בסוגיה זו.

באורים לדוחות הכספיים ביניים

באור 2 - בסיס עריכת דוחות הביניים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

דוחות כספיים ביניים אלו נערכו בהתאם ל-IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים כפי שאומץ על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובהתאם לדרישות הגילוי וההנחיות שנקבעו על ידו ובהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה, 2005 ואינם כוללים את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותם ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "הדוחות השנתיים").

הדוחות הכספיים ביניים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 25 במאי, 2022.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת הדוחות הכספיים ביניים בהתאם ל-IAS 34 ובהתאם להנחיות הממונה, ככל שאלו רלוונטיות, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שההנחות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

שיקול הדעת של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של החברה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות, הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות הכספיים השנתיים.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של החברה בדוחות הביניים, הינה עקבית עם המדיניות החשבונאית בדוחות השנתיים.

באור 4 - מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן בהשוואה לערך בספרים

הערך בספרים של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מסוימים לרבות מזומנים ושווי מזומנים, חייבים אחרים, ספקים, זכאים אחרים, תואם או קרוב לשווי ההוגן שלהם.

ב. היררכיית שווי הוגן

הטבלה להלן מציגה ניתוח של הנכסים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השונות בהיררכיה. לפירוט בדבר הרמות בהיררכיה, ראה באור 6ג' בדוחות הכספיים השנתיים.

ליום 31 בדצמבר 2021	ליום 31 במרס	
	2021	2022
מבוקר	בלתי מבוקר	
	רמה 1	
	אלפי ש"ח	
17,216	15,616	18,387
21,694	19,253	19,644
38,910	34,869	38,031

השקעות פיננסיות אחרות:

אגרות חוב ממשלתיות
קרנות סל

סך הכל

באורים לדוחות הכספיים ביניים

באור 5 - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

לימים 31 במרס 2022 ו- 2021 ו- 31 בדצמבר, 2021		
נפרע	מונפק	רשום
באלפי ש"ח	מספר מניות	
8,000	8,000	8,000

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

ב. זכויות הנלוות למניות

זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ג. קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה

קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה כוללת את השינוי הנצבר נטו בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה, עד למועד גריעת ההשקעה או ירידת ערך קבועה של ההשקעה.

ד. ניהול ודרישות הון

1. יש לקרוא את המידע לעניין דרישות הון יחד עם המידע הכלול בבאור 8 לדוחות הכספיים השנתיים.

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב- 2012 (להלן- תקנות ההון) והנחיות הממונה.

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 במרס	ליום 31 במרס
2021	2021	2022
מבוקר	בלתי מבוקר אלפי ש"ח	בלתי מבוקר
17,681	16,359	17,451
34,725	30,530	35,099
17,044	14,171	17,648

הסכום הנדרש על פי תקנות ההון (א)

הון עצמי קיים

עודף ליום הדוח

סכום ההון העצמי הנדרש שאין כנגדו נכסים העומדים בכללי הנזילות וההשקעה:

-	-	-
13,573	12,304	13,091
11,685	11,066	11,839
(7,577)	(7,011)	(7,479)
17,681	16,359	17,451

א. הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:

היקף נכסים מנוהלים

הוצאות שנתיות

הקלות אחרות בהתאם לחוזר הממונה

סך כל הסכום הנדרש

באור 6 - התחייבויות תלויות

א. התחייבויות תלויות

החברה מפוקחת על ידי הממונה על רשות שוק ההון האמון על פעילות הגופים המוסדיים הפועלים בשוק ההון בישראל ("הממונה"). החברה פועלת לניהול קרן הפנסיה בהתאם להוראות הדין הרלבנטיות לפעילותה. בהתאם לסמכויות הממונה, חשופה החברה, מעת לעת, להליכי ביקורת ואכיפה מנהלית מטעמו של הממונה. כמו כן, מתוקף היות החברה, חברה לניהול קרן פנסיה ותיקה הפועלת לניהול נכסי עמיתי קרן הפנסיה בגאמנות עבורם, חשופה החברה לטענות עמיתים ובכלל זה לתובענות ייצוגיות בעניינים הנובעים מהוראות הדין לפיהם פועלת החברה.

א. חוק הגנת השכר, התשי"ח-1958, מטיל על הקרן התחייבות כלפי העובדים אם המעסיק פיגר בתשלומיו, אלא אם כן נקטה הקרן בכל ההליכים הקבועים בחוק.

ב. בהתאם להוראת החוזר בעניין טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים (להלן - חוזר הטיוב), החברה סיימה תהליך של יישום טיוב הפערים בהתאם לסקר הפערים ותוכנית העבודה שאושרה. בנוסף, בהמשך להוראת חוזר הטיוב, החברה ממשיכה לטפל בפערי טיוב נוספים ומבצעת תהליכי טיוב שוטפים וכוללת בדוחותיה הכספיים הפרשות במידת הצורך. החברה אינה יכולה להעריך ולכמת בשלב זה את השלכות הליכי הטיוב האמורים ולא ניתן אף לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בהקשר זה ו/או את החשיפה הנובעת מהם בקשר עם הפעילויות בתחומים אלו, אשר יכול ויועלו, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני של תובענות ייצוגיות.

ג. ביום ה-29 ביולי, 2019 הוגשה בבית הדין האיזורי לעבודה בת"א בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית כנגד הקרן. עניינה של בקשת האישור בטענה שלפיה הקרן מנועה מלגבות מעמיתיה (במישרין או בדרך של גבייה מתוך נכסי הקרן), רכיב המכונה "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מתווספת לגביית דמי הניהול המעוגנים בתקנון הקרן. לטענת המבקש, הדין אמנם מתיר עקרונית גבייה כזו, אם יש לה עיגון חוזי במערכת היחסים שבין הקרן לבין העמית אך לשיטתו, אצל הקרן דאג אין עיגון כזה ולפיכך מדובר בהקשרה בגבייה שאינה כדין. לטענת המבקש, התנהלות הקרן בהקשר זה מקימה לכלל העמיתים אשר בוצעה בעניינם גבייה כאמור, שורה של עילות תביעה כנגדה; ובכלל זה עילות נטענות בגין עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה והפרת חוזה. על יסוד האמור, בדעת המבקש לתבוע בשם כלל העמיתים כאמור, את השבת הכספים שנגבו מהם במישרין או בעקיפין בגין רכיב זה; וכן צווים נלווים, ובכללם צו שיורה על הפסקת הגבייה. על פי אומדנו של המבקש, סכום התביעה אם תאושר כייצוגית הוא למעלה מ-40 מ' ש"ח. יצוין, כי בקשת האישור דאג, וכן מספר בקשות אישור דומות נגד גופים שונים המנהלים כספי חוסכים, הוגשו בעקבות החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופט א' שטמר), בתיק ת"צ - 20212-16 הופמן נ' הפניקס חברה לביטוח בע"מ (ניתן ביום 31.5.2019), במסגרתו התקבלה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד חברת "הפניקס", אשר הושתתה על טענות דומות לאלו המועלות בענייננו. על החלטה זו הוגשה בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון (להלן: "הבר"ע"), אשר עודנה תלויה ועומדת. במסגרת הדיון בבר"ע, הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדה, אשר תמכה בדרך התנהלותם של הגופים הפיננסיים. דיון בבר"ע קיים ביום ה-11 בפברואר 2021, וכעת ממתינים הצדדים שם להחלטת בית המשפט העליון. נוכח קיומה של הבר"ע ובעקבות בקשה שהוגשה מטעם הקרן, הורה בית הדין בהחלטה מיום 16.02.2020, כי בירורה של בקשת האישור יעוכב עד לאחר הכרעתו של בית המשפט העליון בבר"ע. כן נקבע כי חרף עיכוב ההליך, הקרן תגיש את תשובתה לבקשת האישור, וזו הוגשה ביום 01.07.2020. ביום 03.05.2022 הורה בית הדין כי בירורה של בקשת האישור יימשך, וכי תגובת המבקש לתשובת הקרן לבקשת האישור תוגש עד יום 01.06.2022. לאחר הגשתה ייקבע מועד לדיון בבקשה.

הליך זה עוכב, כאמור, בעודו מצוי בשלב דיוני ראשוני ועיכובו בוטל אך לאחרונה. טרם קיים דיון מקדמי ראשון בתיק, וטרם ניתנה בו החלטה עניינית כלשהי. היקף החשיפה בהליך זה עשוי להיות מושפע במידה רבה גם מההכרעה בבר"ע, שגם בה טרם ניתנה החלטה. לפיכך, אין בידי החברה או יועציה המשפטיים אפשרות להעריך בשלב זה את היקף החשיפה החלה על הקרן בגין הליך זה.

ד. ביום 13 בדצמבר, 2021 הוגשו לבית הדין האיזורי לעבודה בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן בהתאמה: "התביעה" ו"בקשת האישור") נגד - כלל פנסיה וגמל בע"מ, כנגד החברה וכנגד 10 נתבעים (משיבים) נוספים, בהתאם לפרט 2 לתוספת השנייה לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. על פי הנתען, המשיבים גרמו לנזק ניכר לעמיתים בקופות הגמל, בקרנות הפנסיה, בביטוחי החיים ובפוליסות החסכון שמנהלת כלל פנסיה וגמל בע"מ, בשל כך שבחרו למכור לישראל - קנדה (ט.ר.) בע"מ (להלן: "ישראל קנדה") את מניות אלרוב נדל"ן ומלונאות בע"מ (להלן: "אלרוב") שהחזיקו המשיבים מסי 1-5 (לפי הסדר) - כלל פנסיה, כלל חברה לביטוח בע"מ, כלל החזקות עסקי ביטוח בע"מ, כלל סל מניות ישראל - שותפות כללית, והחברה (להלן: "כלל פנסיה"), כלל חברה לביטוח, "כלל החזקות", ו"כלל סל מניות", על אף שלכאורה היתה תחת ידן הצעתו של מר אלפרד אקירוב (להלן:

באור 6 - התחייבויות תלויות (המשד)

"אקירוב", לרכוש את אותן המניות במחיר העולה לפחות ב - 33% על המחיר ששילמה ישראל קנדה עבור מניות אלה.

המבקש טוען, כי הסיבה שהמשיבים בחרו למכור את המניות לישראל קנדה כאמור, היתה לכאורה סכסוך חריף אליו נקלעו המשיבים מס' 1-5 וכן ה"ה יורם נווה ויוסי דורי עם אקירוב, בעל השליטה באלרוב. המבקש טוען, כי הפער בין המחיר שהציע מר אקירוב לשלם עבור מניות אלרוב, שעמד על 170 ₪ למניה ובין המחיר בו נמכרו מניות אלרוב לישראל קנדה - 128 ₪ למניה, עומד על כ - 125 מיליון ₪, מקום שנמכרו כ - 3 מיליון מניות; לטענת המבקש, בחירת המשיבים למכור את מניות אלרוב בתמורה הנמוכה בכ - 125 מיליון ₪ מן התמורה שלכאורה היו יכולים למכור אותן למר אקירוב עולה כדי רשלנות, הפרת החובה לנהוג בדרך מקובלת ובתום לב, והפרת החובות המוטלות על המשיבים מכוח הוראות חוק הנאמנות תשל"ט - 1979; לטענת המבקש, הוא עמית בקופת גמל של כלל פנסיה וכן בקרן; המבקש מגדיר את קבוצת המבקשים אשר בשמם תנוהל התובענה הייצוגית: "כל מי שהיה עמית בקופות הגמל, קרנות הפנסיה, ביטוחי החיים ופוליסות החסכון שמנהלת כלל פנסיה, שהחזיקו במניות אלרוב ביום 18.9.2021". לטענת המבקש, מימוש נכס של החוסכים בסך הנמוך בכ - 125 מיליון ₪ מהתמורה שניתן היה לקבל עבורו, פגע בחיסכון חברי הקבוצה בסך זה. מוסיף המבקש וטוען, כי מאז שנמכרו המניות של אלרוב לישראל קנדה, קופת הגמל בה הוא עמית נשאה תשואה של כ - 7% וכך על פי חישוב שערך המבקש (שהוא כלכלן), הנזק שנגרם מוערך בסך של כ - 134 מיליון ₪. תשובה לבקשת האישור מטעם המשיבים תוגש ביום 13.6.2022. קדם משפט נקבע ליום 20.10.2022 ודיון הוכחות נקבע ליום 5.1.2023; יועצה המשפטיים של החברה מעריכים כי סיכויי הבקשה לאישור תביעה כייצוגית להתקבל נמוכים מ - 50%.

ה. בגין העלויות העשויות לנבוע מהאמור לעיל, תבוצענה הפרשות בדוחותיה הכספיים של החברה, רק אם יותר סביר מאשר לא (more likely than not - דהיינו, ההסתברות עולה על 50%) שתיווצר חבות לתשלום הנובעת מאירועי עבר, ושכסום החבות ניתן לכימות או להערכה בטווח סביר. סכומי ההפרשות יבוססו על הערכת מידת הסיכון בתביעה נכון למועד הסמוך למועד פרסום הדוח הכספי לעניין זה יצוין כי אירועים המתרחשים במהלך ההתדיינות המשפטית עשויים לחייב ביצוע של הערכה מחודשת של סיכון זה. ככל שלחברה זכות לשיפוי מצד שלישי, החברה תכיר בזכות זו, אם וודאי למעשה (Virtually Certain) שהשיפוי יתקבל אם החברה תסלק את המחויבות. הערכות החברה בדבר הערכת הסיכון בתביעה המתנהלת מתבססת על חוות דעת יועצה המשפטיים ו/או על האומדן של החברה בדבר הסכומים של הסדרי הפשרה, שהנהלת החברה צופה, שיותר סביר מאשר לא, שישולמו על ידה.

ו. במהלך שנת 2017 נערכה בקרן הפנסיה ביקורת מטעמו של הממונה על רשות שוק ההון בנושא זכויות עמיתים. ביום ה- 7 באוגוסט, 2019 התקבלה בחברה טיוטת דוח הביקורת לתגובת החברה. טיוטת דוח הביקורת עוסקת בנושאים מרכזיים בפעילות קרן הפנסיה וביניהם: נושא הקבוצות, תקנון הקרן, דמי ניהול והוצאות ניהול, טיוב נתונים, דיווח אקטוארי ומשיכת כספים מהקרן.

בחודש נובמבר 2019 הגישה עתודות את התייחסותה לכלל ממצאי דו"ח הביקורת. החברה מקיימת דיונים עם נציגי הממונה ולאחר שלב התייחסות החברה, יגבש הממונה את עמדתו ביחס לטיטות הדוח. כמו כן, ביום 7 באוגוסט 2019 קיבלה החברה המנהלת הנחיייה מהממונה, בשים לב לטיטות דוח ביקורת אוצר כאמור לעיל, לאפשר משיכת כספים רק לעמיתים זכאים על פי תקנון החברה ועל פי נוסחת ערכי הפדיון הקבועה בתקנה 41(א) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישורים ולניהול קופת גמל) התשכ"ד 1964. ביום 3 בדצמבר 2019 התקבל מכתב הממונה בו מבטל הממונה לעת הזו את ההוראה האוסרת על שימוש בנוסחת הפדיון הקבועה בתקנון הקרן וזאת מבלי שיש לראות בכך נקיטת עמדה ביחס לנוסחת ערכי הפדיון הקבועה בתקנון הקרן. בשלב זה אין בידי החברה ויועצה המשפטיים להעריך את הסיכוי כי עמדת החברה ביתר הסוגיות תתקבל על ידי הממונה וממילא לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה על הדוחות הכספיים.

באור 8 – עדכוני רגולציה

חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021

ביום 4 בנובמבר 2021 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"ב-2021 (להלן: "החוק"). במסגרת החוק נוסף פרק ג' שעניינו הבטחת היציבות בתשואות קרנות הפנסיה, הקובע כי מנגנון איגרות החוב המיועדות לקרנות הפנסיה החדשות ולקרנות הפנסיה הוותיקות יוחלף במנגנון חדש של הבטחה להשלמת תשואה. במסגרת הפרק האמור נקבע כי 30% מנכסי קרנות הפנסיה, אשר עד לחקיקת החוק הושקעו באיגרות חוב מיועדות, יושקעו בשוק ההון בהתאם למדיניות ההשקעה במסלול השקעה בקרן, בהתאם למנגנון שנקבע בחוק וייהנו מזכאות להבטחת תשואה שנתית של 5.15% (צמודה למדד). המנגנון החדש נועד להבטיח את המשך ההגנה על יציבות התשואות בקרנות הפנסיה הזכאיות, באופן שאינו פוגע בעמית קרנות אלה. לפי המנגנון החדש, אם התשואה השנתית שהושגה בתקופה של 60 חודשים תהיה נמוכה מ-5.15% (תשואה שנתית צמודה למדד), המדינה תשלם לקרנות הפנסיה את ההפרש. מנגד, אם התשואה שהושגה תהיה גבוהה מ-5.15% הקרנות יעבירו לקרן ייעודית את שווי ההפרש העודף.

לצורך יישום החוק נדרשים תיקונים לתקנות שונות שהותקנו מכוח חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005, שבהן נקבעו הוראות הנוגעות למנגנון איגרות החוב המיועדות, וכעת יש להתאימן למנגנון החדש, ביניהן, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) ככלי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012; תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות גמל), תשס"ח-2008.

תיקון התקנות והוראות מקבילות טרם הוסדרו. החוק פורסם ביום 15.11.2021 וכניסתו לתוקף של המתווה החדש צפוי להיות ב-1 ביולי 2022 כאשר לשר האוצר סמכות על פי חוק להורות על דחיית הכניסה לתוקף ב-4 חודשים נוספים (ליום 1.11.2022), בהתאם כניסתו לתוקף של החוק נקבעה ליום 1.10.2022.

בתאריך 5 במאי, 2022 פרסמה הרשות הבהרה בנושא כי נוכח העובדה שטרם פורסם נוסח סופי של טיוטות החוזרים האמורות ולאור המורכבות התפעולית הגבוהה הכרוכה בישום ההוראות הכלולות בהן, יובהר כי אין לכלול את השפעת מנגנון השלמת התשואה בדוחות הכספיים של קרנות הפנסיה לרבעון הראשון של שנת 2022. בשלב ראשוני זה, החברה אינה יכולה להעריך את מלוא השפעות המנגנון המפורט לעיל. התיקון צפוי להביא להגדלת היקף הנכסים המנוהלים על-ידי החברה בשוק החופשי, הסחיר והבלתי סחיר, ולפיכך צפוי כי יהיה כרוך בעלויות נוספות.

טיטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (הוראת שעה), התשפ"א-2021

בחודש אפריל 2022 פרסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), המהווה חוליה ראשונה באסדרה הצפויה להתפרסם בעקבות דוח ההוצאות הישירות. במסגרת הטיוטה הוצע לקבוע מנגנון לפיו הגוף המוסדי יקבע עבור כל מסלול או קופת גמל שבניהולו את תקרת עמלות הניהול החיצוני לשנה הקלנדרית הבאה, מבלי שתיקבע בתקנות תקרה מספרית באחוזים.

עוד מוצע לקבוע כי הוצאות ישירות הנגבות כנגד השקעה בנכס במסגרת מסלול מסוים (לרבות ביחס לאפיק מבטיח תשואה^[1]), בו המדינה תישא בהוצאות ישירות) ייגבו באופן יחסי בהתאם לחלק ההשקעה בנכס באותו מסלול. עוד מוצע כי חישוב מגבלת עמלת ניהול חיצוני במסלולי הפנסיה, יבוצע מתוך סך כל נכסי מסלול ההשקעה לרבות הנכסים הכלולים באפיק מובטח תשואה, אולם לצורך ניצול בפועל של ההוצאות הישירות, לא יובאו בחשבון ההוצאות שיגבו לצורך השקעות המוקצות לאפיק מובטח תשואה.

מוצע כי ההסדר המתואר לעיל יחול החל מיום 1 בינואר 2023. החברה לומדת את השלכות טיוטת תקנות הוצאות.

[1] כהגדרתו בסעיף 34 לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005.